

**FAX
FRÅN
KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM**

DATUM: 2009-06-16

VAR VÄNLIG, LÄMNA DESSA SIDOR TILL:

NAMN: Advokat Hugo Norlén

MYNDIGHET/FÖRETAG: Advokatfirman Lindahl KB

FAXNUMMER: 018-14 46 79

FRÅN: Ann-Christine Engqvist

TELEFON DIREKT: 08-561 690 31

E-POST: ann-christine.engqvist@dom.se

ANTAL SIDOR INKL. FÖRSÄTTSBLAD: 11

Meddelande till mottagare: .

**KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM**
Avdelning 03

DOM
2009-06-15
Meddelad i Stockholm

Sida 1 (9)
Mål nr 2501-09, 2508-09

KLAGANDE

1. Allt i transport och spedition 018 AB, 556639-6049

Ombud: Advokat Hugo Norlén
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1203
751 42 Uppsala

2. ICM Kungsholms AB, 556257-2189
Box 8346
163 08 Spånga

MOTPART

Arbetsförmedlingen
Juridiska avdelningen
113 99 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrätten i Stockholms läns dom den 2 april 2009 i mål nr 4613-09 och 4649-09, se bilaga

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

Allt i transport och spedition 018 AB (ATS) har yrkat att kammarrätten, med ändring av länsrättens dom, beslutar att upphandlingen ska avbrytas och göras om.

ICM Kungsholms AB (ICM) har yrkat att kammarrätten, med ändring av länsrättens dom, i första hand ska förordna att upphandlingen görs om och i andra hand att målet återförvisas till länsrätten för förnyad handläggning.

ATS har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande. Målet rör i huvudsak två frågor. Den första frågan gäller om Arbetsförmedlingen har blandat

Dok.Id 155495

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2302 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 5	08-561 690 00 E-post: kammarrattenistockholm@dom.se www.kammarrattenistockholm.domstol.se	08-14 98 89	måndag – fredag 09:00-16:00

ihop urvals- eller kvalificeringsfasen med tilldelnings- eller utvärderingsfasen. I mål nr 5512-08 har Kammarrätten i Stockholm funnit att anbudsgivarens förmåga att organisera och planera sitt arbete, personalen kunnande och kompetens och kvalitet på utförda arbeten är urvalskriterier (se även Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 3474-08). Länsrätten har dock ansett att kriterierna i fråga är tilldelningskriterier (i domen anges att Arbetsförmedlingen inte "tagit hänsyn till något som inte hör till föremålet för kontraktet"). Frågan om vad som kan anses utgöra utvärderingskriterier, och gränsdragningen mellan urvals- och utvärderingskriterier, är av avgörande betydelse för såväl domstolar som upphandlande myndigheter. Den andra frågan är hur en utvärderingsmodell får utformas. ATS anser att prismodellen bl.a. inte leder till att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas. Länsrätten å sin sida anser att det är tillräckligt att det anges att Arbetsförmedlingen kommer att summera ihop anbudssummorna och utvärdera totalsumman för att prismodellen skall vara förenlig med LOU; hur utfallet i praktiken blir synes enligt länsrätten sakna betydelse. Utformningen av pris- och utvärderingsmodeller samt betydelsen av viktningen är frågor av fundamental betydelse. Frågan om den prismodell som Arbetsförmedlingen har tillämpat är förenligt med LOU kommer att få betydelse för hur upphandlande enheter utformar sina förfrågningsunderlag framöver.

- ATS har i bilagor till överklagandet redovisat prisjämförelser mellan Marko Kaj Moving AB (MKM) och ATS vid fiktiva flyttuppdrag respektive faktiska flyttuppdrag.

Med hänvisning bl.a. till vad ATS anfört i länsrätten har bolaget närmare utvecklat skälen för överklagandet enligt följande.

Arbetsförmedlingen har inte tillräckligt tydligt angett hur priset skulle utvärderas

Förfrågningsunderlaget innehåller tre anbudsformulär där priser ska anges (punkt 8). Det enda som anges är att "Pris bohagstransport m.m." i

Sverige, Norden respektive utanför Sverige och Norden ska utvärderas och att en totalsumma för respektive delområde ska beräknas (punkt 5.2). Den enda volymangivelse som finns i förfrågningsunderlaget är antalet flyttuppdrag och tidigare års omsättning (punkt 4.4). Uppgift om förväntad avtalsvolym måste lämnas vid upphandlingar av ramavtal (se t.ex. Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 1669-2000). Förfrågningsunderlaget strider mot LOU och principen om transparens, eftersom Arbetsförmedlingen inte har lämnat uppgift om förväntad volym för de respektive poster som finns med i prisformuläret. Arbetsförmedlingen har vid utvärderingen summerat samtliga poster i formuläret och fått fram en slutsumma, som sedan utvärderats. Detta har lett till att ATS anbudspris exempelvis blev 15 555,39 kr för Sverige, medan MKM:s anbudspris blev 271,90 kr. I praktiken har MKM inte avgett det för Arbetsförmedlingen lägsta priset.

Utvärderingsmodellen leder inte till att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas

En utvärderingsmodell måste vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, dvs. att det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas. Så är inte fallet här. Länsrätten har inte gett någon förklaring till hur en prisutvärderingsmodell som jämför pris per kvadratmeter, kubikmeter, kilometer, styck respektive vecka kan anses vara förutsägbar. Det är fråga om olika enheter. Arbetsförmedlingen har t.ex. summerat ihop varje anggett kilometerpris i de intervall som anges i prisbilagan (0 - 600 km och 0 - <110 m²) och lagt detta till priset för en flygflytt. Det kan rimligen inte vara förenligt med LOU att i klump jämföra priser på så vitt skilda poster som kilometer, kubikmeter och styckpris etc.; prismodellen jämför "äpplen med päron". Delposterna är inte jämförbara med varandra och summeringen av totalpriset leder till orimliga resultat. - Eftersom prismodellen tar upp olika delposter/faktorer (yta, transportavstånd, stycke) får anbudsgivaren uppfattningen att Arbetsförmedlingen efterfrågar verkliga priser i dessa delar. Det innebär

att det pris som anbudsgivaren angett vid varje post har fått ett lika stort (eller litet) genomslag på anbudspriset oberoende av den reella volymen som kommer att upphandlas. Dvs. det vinnande anbudet (MKM:s) har fått det lägsta anbudspriset för Sverige, eftersom MKM valt att lägga mycket låga priser på allt utom kvadratmeterpriset. I praktiken kommer dock MKM:s anbudspris inte att vara det lägsta. Prisutvärderingskriteriet har därmed inte mätt det som avsågs, nämligen det lägsta anbudspriset. I och med att ATS har angett verkliga priser för t.ex. sjötransport och pianoflytt har ATS missgynnats av utvärderingsmodellen. ATS har utgått från att Arbetsförmedlingen skulle utvärdera respektive post utifrån t.ex. en normalvolym för respektive post. Sett till en normal årsvolym är andelen sjötransporter, klaverinstrument-, piano- och flygelflyttar försvinnande liten. Länsrätten har förbisett att prismodellen har möjliggjort för anbudsgivarna att manipulera prisutfallet.

Arbetsförmedlingen har i utvärderingen frångått viktningen för utvärderingskriterierna

Länsrätten har inte heller närmare berört att Arbetsförmedlingen i efterhand frångått viktningen för kriterierna kompetens, pris och kvalitet. Arbetsförmedlingen har vid utvärderingen tillmätt priset en mycket större vikt och övriga kriterier mycket mindre vikt än vad som angetts i förfrågningsunderlaget. Prisutvärderingsmodellen med MKM:s ”enhetspris”, dvs. att i stort sett enbart posten kvadratmeterpris fick betydelse, innebar att MKM tilldelades så höga poäng (och ATS så låga poäng) att övriga utvärderingskriterier blev helt betydelselösa. Konsekvensen av prisutvärderingsmodellen blev att priset ensamt blev helt avgörande för vilket anbud som skulle komma att antas. Övriga utvärderingskriterier – kompetens och kvalitet – fick därmed en marginell betydelse och detta trots att kvaliteten enligt förfrågningsunderlaget tillmättes större vikt än priset. Av länsrättens dom kan inte annat utläsas att det är förenligt med LOU att i efterhand ändra viktningen för utvärderingskriterierna.

Sammanblandning av kvalificeringsfasen med tilldelningsfasen

Arbetsförmedlingen har tillämpat kriterierna kvalitet och kompetens som tilldelningskriterier. Som framgår av anbudsinvjudan och tilldelningsbeslutet avser kriteriet kvalitet bl.a. hur anbudsgivarens beställningsrutin och reklamationshantering är organiserad. Kriteriet kompetens avser huvudsakligen vilka kvalifikationer och utbildning anbudsgivaren förfogar över. Av tilldelningsbeslutet framgår även att Arbetsförmedlingen har beaktat om anbudsgivarna är certifierade i samband med utvärderingen av kriteriet kompetens. Länsrätten har trots det kommit fram till att kriterierna i fråga hör till föremålet för kontraktet.

ICM har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande. Enligt anbudsinvjudan skall det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas. Arbetsförmedlingen har i sitt anbudsformulär efterfrågat prisuppgifter för tre delområden, dvs. A, B och C. Dessa efterfrågade delområden har inte viktats inbördes vilket innebär att det mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet inte blir beaktat i Arbetsförmedlingens utvärderingsmodell. Med anledning av att Arbetsförmedlingen endast har totalsummerat prisuppgifterna och inte viktat de olika prisuppgifterna inbördes kan inte det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas. Enligt 12 kap. 2 § LOU skall den upphandlande myndigheten ange hur sådana kriterier som anges i 1 § andra stycket kommer att viktas inbördes vid bedömning av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Utvärderingsmodellen har inte varit transparent vilket innebär att den har brustit med hänsyn till de gemenskapsrättsliga principerna. Genom att inte vikta underkriterierna blir inte utvärderingen likvärdig utan modellen jämför olika storheter. Länsrätten har anfört att det saknas grund för ingripande enligt LOU med anledning av att det inte är i strid med gällande rätt att inte missgynna anbudsgivare som i princip inte tar ut några kostnader för vissa delområden samtidigt. I realiteten leder detta till att andra områden överprissätts, vilket ger oförmånliga avtal för staten när de överprissatta

områdena finns inom de mest frekvent förekommande flyttuppdragen. ICM menar att en sådan upphandling inte ger ett rättvisande resultat.

Arbetsförmedlingen har bestritt bifall till överklagandena och anført i huvudsak följande. Förfrågningsunderlaget är såväl tydligt som transparent och Arbetsförmedlingen har totalsummerat prisuppgifterna i delområdena A, B och C utan viktning helt i enlighet med förfrågningsunderlaget. Förfrågningsunderlaget har inte frångåtts i något hänseende och anbuden har utvärderats i enlighet därmed. Det har inte varit möjligt för Arbetsförmedlingen att agera på annat sätt. Förmedlingen bestrider vidare att man har ändrat viktningen för utvärderingskriterierna kompetens, pris och kvalitet, dvs. att man gjort avsteg från i förfrågningsunderlaget angivna viktningar.

Kammarrätten har den 9 respektive den 15 april 2009 beslutat att upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutats.

DOMSKÄL

De bestämmelser i LOU som är tillämpliga i målet framgår av länsrättens dom.

Frågan om vilka krav som kan ställas på ett förfrågningsunderlag har varit föremål för Regeringsrättens prövning i RÅ 2002 ref. 50. Regeringsrätten har bl.a. uttalat följande. Ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, dvs. det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas. Detta följer också av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt

utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när.

Av punkt 1 i Arbetsförmedlingens anbudsinvjudan till upphandling av bohagstransporter/flyttjänster (förfrågningsunderlaget) framgår att Arbetsförmedlingen kommer att anta det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Under punkt 5.1 – prövning av anbud – framgår att vid bedömningen kommer hänsyn att tas till kvalitet – uppdragets utförande (45 procent), pris (35 procent) och kompetens (20 procent). Vidare framgår av punkt 5.2 – beräkningsgrunder, pris – att Arbetsförmedlingen kommer att beakta angett pris enligt följande:

- Område A: Pris bohagstransport m.m. inom Sverige (250 poäng)
- Område B: Pris bohagstransport m.m. Norden (50 poäng)
- Område C: Pris bohagstransport m.m. utanför Norden och Sverige (50 poäng)

En totalsumma beräknas för respektive delområdes prisuppgifter och utvärderas.

Av punkt 8, anbudsformulär – pris för områdena A, B och C, framgår att anbudsgivarna uppmanas att lämna prisförslag avseende bl.a. bostadsyta kr/m², klaverinstrument kr/st, piano kr/st, sjöfrakt kr/st, tungtillägg kr/st > 250 kr samt att ange pris för transportavstånd i kilometer i relation till bostads- och biutrymmesyta (m²) m.m. Arbetsförmedlingen har, såvitt nu är i fråga, i sin utvärdering av anbuderna adderat samtliga angivna poster i anbudsformulären och därefter poängsatt slutsumman.

Arbetsförmedlingens förfarande har medfört att det inte gjorts någon differentiering mellan de olika posterna med hänsyn till transportvolymen, vilket inneburit att det pris som anbudsgivarna har angett för varje post fått lika stort genomslag på anbudspriset oberoende av den eventuella volym som kommer att upphandlas. Av det vinnande anbudet

framgår t.ex. att angett pris för bostadsyta kr/m² har varit 250 kr och att övriga sällsynt förekommande poster, såsom flytt av flyglar och sjötransport, har prissatts till 10 öre. De andra anbudsgivarna har emellertid erbjudit väsentligt lägre pris avseende bohagstransport per kvadratmeter bostadsyta men samtidigt högre priser för de övriga och mer sällsynta uppdragen. Resultatet har blivit att det vinnande anbudet i förevarande avseende tilldelats så höga poäng att övriga utvärderingskriterier i praktiken tappat betydelse, trots att kriteriet kvalitet skulle viktas till 45 procent, dvs. tillmätas större vikt än kriteriet pris.

Enligt kammarrättens mening har den aktuella utvärderingsmodellen inte säkerställt att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antagits. De leverantörer som angett marknadsmässiga priser har i stället missgynnats av modellen såsom den tillämpats av Arbetsförmedlingen. En sådan utvärderingsmodell uppfyller inte gemenskapsrättens krav på förutsebarhet och likabehandling. På grund härav samt då ATS och ICM genom Arbetsförmedlingens förfarande får anses ha kommit att lida skada ska upphandlingen göras om. Överklagandena ska således bifallas i enlighet härmed.

Vid denna utgång i målet finns inte skäl för kammarrätten att ta ställning till frågan om Arbetsförmedlingen har sammanblandat urvals- eller kvalificeringsfasen med tilldelnings- eller utvärderingsfasen.

DOMSLUT

Med ändring av länsrättens dom beslutar kammarrätten att upphandlingen ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR (formulär 1), se bilaga.

Anitha Bondestam

f.d. kammarrättspresident

Thomas Ekroth

kammarrättsråd
referent

Anna Sivlér

assessor

Szilárd Rado
föredragande

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande skall skriva till Regeringsrätten. Skrivelsen ställs alltså till Regeringsrätten *men skall skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i Regeringsrätten fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Regeringsrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Regeringsrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Regeringsrätten
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.